

1-6.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси
Муҳаммад Али газетанинг
27 август сонида ёритилган
“Васфи юз минг йил туганимас” сарлавҳали публицистикасида: “Мустақиллик, истиқлол, озодлик — буюк қисмат, толе, саадат” хакида сўз юритар экан, мустақиллик ҳақида гапирилса, айрим кишилар “Ўзбеклар истиқлолга осонлика эриши, қон түқилмади, кураш бўлмади”, деган идаосига муносиб жавоб беради.
“Шу Ватан деб, жон олиб, жон берган чинакаг ўғлонлар-чи, жондоғи қизлар-чи? Сирдарё билан Амуда-рёга сиймаг тошган изтироблар-чи? Беайб, берунго берилган курбонлар-чи? Сибир Магадандарда саргарон бўлган азиз умрлар-чи?.. Улар ҳар биримизнинг орагимиз туѓубиди катланниб ётиди. Барчасини дип-дилимизда хотирга оламиш, асло унумтамаймиз”.

Муаллиф юртимиз мустақилликка эришиш йўлида қанчалик муросасиз курашлар булганини изоҳла беради. “Бир вактлар ўзбек ижодкори ўз овози иккى дарё оралигидан қолиб кетганиндан уйиниб ёзган бўлса, бугун икод майдонини ўша дарёлар оралигидан, балки иккى кутбнинг тубига қадар кенгайган ва ўлкамизда майнан шабода янглиг эсб турган ижодий эркинлик эпикнлари адабиётимиз доврувни якин келажақда, албатта, оламга ёди” дега хулоса килиниши ҳар бир зиёлиниг дилидаги гандир.

“Ҳалқ сўзи” газетаси 2024 йил 11 сентябрь сонида ёритилган адид ва шиор Утири Раҳматнинг “Ҳалқ учун баҳшида юрак”, 27 ноњбр сонида “Давлаткор сўз курдати” сарлавҳали публицистикаларида бугунги кунинг энг долзарб мавзуулари теран таҳлил этилади:

“Ҳар қандай мамлакат — бу фақат муайян худуд ёки иктидомёт эмас, балки ўз ору-умидларино хоҳиши-истакларига эга бўлган одамлардан иборат чинакам тирик организмидир, — деб ёзди муаллиф “Ҳалқ учун баҳшида юрак” сарлавҳали публицистикасида. — Шу боис давлатни бошварши ўчиш оқилона карор ва стратегиялар билан бир каторда шу мамлакат ҳалқининг ҳаётий эҳтиёжларини чукур англаш ҳам таълаб этилади”. Бунда муаллиф аввало “Одамларга ишонч керак”лиги хакида сўз юритар экан, “Кўз ўнгимиздаги ўзгаришлар” хакида теран мушоҳада коритади.

Республикамизнинг етакчи нашрларидан яна бири хисобланмиш “Янги Ўзбекистон” газетаси саҳифаларида ҳам 2024 йил мобайнида иктиномий-сийсиy ҳаётимизни ёрқин акс этируви бадий публицистикалари кенг ўрин берилгани эътиборга молиқдир.

Ўзбекистон Ёзувчilar уюшмаси аъзоси Аҳмаджон Мелибов газетанинг 2024 йил 20 февраль сонида ёритилган “Виртуал олам фожиалари” сарлавҳали публицистикасида изланувнан икодкор сифатидаги тилга олина бошлаган Абдулкарим Ҳасан қаламига мансуб “Виртуал олам болалари” тўлпамига “Виртуал олам фожиалари” дега бошча сарлавҳа кўйиги хакида ёзиб, ўқувчи диккэт-эътиборни ўзига тортади. “Уни ўқир эканман, “Биз — таълимтарбия, баҳти болалик, хакида тимимис бонг урадиган ёзувчи, олим, публицист, маърифат тарбиботчилари, одоб-ахлоқ мутахассислари, тарбиячилар, от-онаплар оғиди накдар мансублияти, кечиктириб бўлмайдиган вазифа турганини хис киламан, — деб ёзди муаллиф. — Бу жараба нечоғлик хисса кўштаётганимиз хусуси ўзидан ўзим хисоб сўрайман, аммо жавобим кониқарни чикмайди. Негаки, дунёнинг бугунги олатасир ҳолати ўзининг шафқатисиз “тамоиллари” билан наини болаларни, катталарни ҳам тубис домига тортаётган, бола тарбиясига оид неча минг йилларни таъкиба ва аънаналан бузилаётган, меҳнат тарбияси инуттилаётган бир пайтда ёш авлод тарбияси ишига бефарҳ қараша мутлақа мумкин эмас. Тарбия ишидаги бир кунинг суткаштикли бир йиллик муммо кептириб чикариши мумкин”.

Газетанинг 29 февраль сонида Ўзбекистон Фанлар акаемияси Тарих институти директори, акаемик Азатам Зиёнинг “Буюк ўзбек йили” руки остидаги “Яшаб колишимиз шарти” сарлавҳали публицистикасида “Миллий давлатлигимизнинг 3 минг йиллик тарихи ва таъриксидаги ўчириб бўлмайдиган ёрқин саҳифалардан бири, шубҳасиз, кенгашиб иш тушиб анъанасиз” эканлиги хакида юритган таълими фикрлари ўқувчини албатта мушоҳадага чорлади. “Хуррият тўйиги ва давлатчилик бор экан, ватанпарварлик руҳи ва тарбияси масаласи, ундағи жанговарлик, юрт чундон кечиш мавзуси кеч қачон ўйлайди! Негаки, энг замонавий куролни ҳам сўз бошваради. Иносон эса иrodasidi” дега таъкидан мумлини.

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари бош мухаррири Салим Донировнинг “Адолат согинчи ва уйғониш рамзи” сарлавҳали бадиаси (“Янги Ўзбекистон” газетасининг 2024 йил 17 май сонида) Ўзбекистон ҳалқ артисти Ботир Зокировни ҳайкални очилиши мусоабати билан ўзига хос санъат ва маданият байрамидаги ўйлар тарзида байн этилади. “Иносон — фарзанда олами, шунингдек, ҳаётот ва хотиралар, ширин согинчлар исқанчасида яшайдиган хилқатdir, — деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Ботир Зокировни “Арбоб ва жадид эди” дега таърифлар, “Ботир Зокировни жадид болаларни месфағида” таъсизларни санъатсеварлар билдирилган.

Танқиликни ўзиги санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин оҳанглари билан қалбимизга, қон-қонимизга сингиб кетган вужудий хиссий бирлиги”. Бу исбот талаб этилмагандаги фикрлар аслида милионлар санъатсеварлар дипнидаги гапларидан. Муаллиf ўзбек эстрада санъатига асос солиб, кўй-қўшиларини ақадимик маҳорат билан куйлаган Али “Тархимизни тераан билайлик” сарлавҳали (“Jadid” газетаси, 2024 йил 9 август) публицистикасида маданиятни “Мустақиллик, ўзбек, ҳалқ, “таҳаррү”, “зарб”, “зарб”...” деб ёзди муаллиf. — Шу ўрнида умумиллак ўйлари, муштрак согинчлар хакида сўз юритмоқмиз. Улардан бири — адтол сарғинчи бўлса, бошқаси — қадим замин о

МУЖДА

УЮШМА КУТУБХОНАСИГА ТУХФА

Ўзбекистон Журналистлар уюшмасига устоз журналист, та-никли адаб Маматкул Ҳазратқулов ташриф буориб, Уюшма ку-тубхонасига ўзининг "Қизил ва яшил", "Қирғоқсиз дарёлар" ҳамда "Варақсиз дафтар" номли китобларини тухфа қилди.

"Қизил ва яшил" номли қисса ва ҳикоялар тўпламида ёзувчининг узоқ йиллар давомида ёзилган асарларидан намуналар саралаб чоп этилган. "Қирғоқсиз дарёлар" китобида адабийтимис ва санъатимизнинг дарғалари ҳаёти ва икоди, хулкининг ибратли жиҳатлари ҳақидаги эсслер ўрин олган.

Маматкул Ҳазратқуловнинг "Варақсиз дафтар" бадий публицистик асарида эса мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўлламили ислоҳотлар самаралари қаламга олинади.

Кенг китобхоналар омисласига мўлжалланган мазкур китоблар журналистика бўйича таълим олаётган ёшлар учун муҳим қўлланмана вазифасини ўтайди, дейиш мумкин.

Айтиш жоизки, Ўзбекистон Журналистлар уюшмасининг кутубхонаси бугунга келиб энг сара, энг ўқишили китоблар билан бойиб бормоқда.

Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси
Ахборот хизмати.

ҚУТЛОВ

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ХОРЕОГРАФИЯ АКАДЕМИЯСИ ЖАМОАСИ

барча ватандошларимизни, шу жумладан,
Академия профессор-ўқитувчилари,
талаба-ёшларни яқинлашиб келаётган
баҳор ва янгилиниш байрами –

НАВРЎЗ билин табриклияди.

Юртимиз тинч, фаровон, осмонимиз ҳамиша
мусаффо бўлсин!

Шу муборак рўзи Рамазон ойидаги қилинаётган
ибодатлар савоби-самараларини Яратганинг Ўзи
барча юртдошларимизга ато этсин!

ТААССУФ

НА ТАРТИБ БОР, НА ИНСОФ...

ёки Тошкент шахридаги ўз уйида бегона бекатлар ҳақида

"Қўқча дарвоза" кўчасидаги дов-дараҳтлар кескин камайиб бораётгани оқибатида экологик вазиси ногорлиги хусусида аввал ҳам газетамизда тақиидий мақолалар берилган. Айниқса, Учтепа тумани ҳудудидаги шаҳарсозлик мөъжарларига амал қилинмай, экологигия тузатиб бўйmas даражада зиён етказилиб, пала-партиш қурилган савдо ва маший хизмат кўрсатиш, автомобилларни тузатиш ва ювиш, ресторан ва умумий оқатвланиш шоҳобчалари ҳақида айтиб ўтилган эди. "Экологлар қаҷон уйғонади?" деб бонг урилганди. Аммо, пойттаҳ ҳокимиютидагилар газетада чиқкан тақиидий чиқишиларга ҳануз бешаролар. Конунда белгиланган муддатларда таҳририятимизга жавоб ҳам берилмади.

Хабарингиз бор, Учтепа туманидаги маҳалла ҳоқим ёрдамчиларидан бири 30 минг АҚШ доллари миқдорида пора олаётганда кўлга тушганди. У автобус бекатларидан савдо дўконлари куришга юкорида ишлайдиган танишлари орқали руҳсат олиб бериш эвазига шунча миқдордаги маблагни олмокни бўлгани.

Тошкентдаги бекатлардан коррупциянинг хиди келиб турганга ўтшади.

"Қўқча дарвоза" кўчасида "Хондамир" бекати. Савдо дўконлари йўллагига иккита ўтиргич кўйилган, холос. Қорми, ёмғирми, автобус кутаётган йўловчилар ташкарда туришга мажбур.

Бекатдаги одамлар нокулай бўлса-да, сабр қи-

лишади. Ҳозир одамлар дўйондорга бир нима деб танбех бергандан кўра, вижданига ҳавола килишини афзал билишиди. Дўйондорнинг эса виждони кийналмайди. Масалан, 7 марта кун бўйи ёмғир ёғди, ёмғир арапаш қор ҳам. Одамлар шу об-ҳавода автобус кутишаётир. Дўйондорга нима ғам, одамлар совуқда, ёмғирда копадими, савдо бўлса бўлди-да. Бекат учун ақратилган ҳудудни егаллаб олиб, элу

халқка нокулайлик тудириётганини ўйлариди!

Шу кўчадан шаҳар амалдорлари ҳам, Учтепа ҳоқими ҳам, прокурори ҳам ўтар, аммо улар автобус кутаётган бечораҳол йўловчиларга назар ташлайдими? Балки, ойнаси қорайтирилган автомашиналардан ташкари бошқача кўринади?

Утиргич хўл бўлиб ётибди. Хондамир бекатида шаҳар ичидаги 35-, 53-, 87-, 73- ва бошقا ўйналишларда қатновчи автобуслар тўхтаб ўтиши белгиланган. Эрталабки тигиз пайтида ўнлаб йўловчилар бекат атрофида тик туришади.

Бекатларининг эгаси ким, бекатлар йўловчи учунни ёки савдо шоҳобчалари учунми?

"Қўқча дарвоза"нинг Шофайзи фуқаролар йигини рўларадидаги "Беҳзод кўчаси" бекатида ҳам ахвол шундай. Суянчиги ҳам ўйк, уч киши аранг сигадиган битта ўринидик бор, холос. Бир томони гўшт дўкони, яна бир томони дўконлар... Бекат ортида иккита ўринидик чанг босиб ётиби.

Есиз, "Қўқча дарвоза" кўчасининг аввали файзи қолмади. Қўлган ишларидан бекат "голали" уялмайди. Дўйондорлар ва тадбиркорларнинг бекатлар

билин боғлиқ ҳужжатлари тегишли идораларда обдан ўрганилиши зарур.

Шаҳарнинг марказий кўчаларидан андоза олиб, ушбу кўчадаги автобус бекатларини тартибга келтирса бўларди. Тошкентнинг "Қўқча дарвоза"си шаҳарга ўтай эмас-ку! Хуллас, ҳар қадамда қаровсизлик, ҳар қадамда қонунбузарлик.

Катта-катта дараҳтлар куриб ўтин бўлаётир. Чинорпага-ку қирғин келтанига анча булди. Кўчанинг иккни ёни ё бетонлаб ташланган, ёки брускатка ёткизилган. Кўкаломзорлаштириш учун бир қарич жой йўқ. Бир қадам бўш жой бўлса, нимадир қурилаётир.

Қонунлар ишламаса, қоидалар назар-писанд қилинмаса, йўловчилар ҳуқуқлари поймой бўлаверса-ю, бекорга газеталар жар солиб тураверса?! На тартиб қолди, на инсоф...

Тошкент шаҳар прокуратураси ўз уйига "бегона бекат"лар бўйича ўрганиш ўтказиб, жамоат транспортни воситалари йўловчиларига муносиб шарт-шароит яратиб беришда амалии таъсир ўтказишига, айборларга қонуний чора кўрилишини таъминлашига ишонасизми? Йўқ дедингизми? Биз эса барibir ишонгимиз келади. Чунки Давлатимиз раҳбари – Президентимиз шаҳар ахолисига жамики куйликлар яратиш борасида катъий топшириклар бермоқда. Зора, пойтакимиз амалдорларига инсоф кириб, юкорида келтирилган хунук манзараларга ҳам эътибор қаратиб қолсалар!

Мухаммад КЕҢЖАБОЕВ,
журналист.

ХОТИРА

2022 йилнинг 21 июни куни садоқатли дүстүрмиз, дилбар шоир, забардаст журналист Ахмаджон Тошхўжаевни сунгги йўлга кузатдик. Шоирнинг Тошкент шаҳар Дархон маҳалласидаги ўйда бўлиб ўтган таъзия маросимида у билан боғлиқ воқеаларни, ёзган шеъларини, энг яхши фазилатлари ёдга олдик.

Маъракани яуналаб, хайрлашаётгани мизда ўғли Зоҳир: “Отамнинг “Барак” деган шеъри бор экан”, деб айтиб қолди. Тушнадими, бу шеър хеч қаерда чоп этилмаган бўлса керак. Ана шу фикр қўлимга қалам олишга унади.

Аввалдан айтиб кўя қолай. Ахмаджон Тошхўжаевнинг ҳар бир шеъри чиндан ҳам кимларидир ёзилган хат каби эди. Бу ҳақда ўзи шундай ёзган эди:

**Менинг шеърим — кимларгадир хат,
Ўқигандо бўлмангиз ҳайрон.**

“Барак” деб номланган ярим ҳазил, ярим чин сатирик шеъри ҳам Ахмаджон Тошхўжаевнинг ўтган аср талабалари номидан бугунги кун ёшларига ёзилган хат, десак, янгишмаган бўламиш.

Ахмаджон Тошхўжаев билан курсодо эди. 1969 йилда Тошкент давлат университети (хозирги ЎзМУ)нинг журналистика факультетига ўқишига кирдик. Ўшанда бир ўриниг 8 дъяворга бўлган. Наманяннинг Шаҳанд қишлоғидан келган Ахмаджон Тошхўжаев кириш имтиҳонларида энг юкори кўрсаткичга эришиб, мандат комиссияси томонидан муносаб этилишади.

Кейинчалик сухбатларимиздан аён бўлди, Ахмаджон Тошхўжаев мактабда ўкувчилик пайдидек анча машҳур бўлган экан. Унинг шеълари республика мактаботига эълон килинган, ҳатто “Гулхан” журналида чоп этилган “Мактаб бояги” номли шеъри республика миёсандаги танловларнинг биррида жуда юкори баҳорланниб, унга дам олиш учун “Артек”ка йўлланма ҳам берилган экан.

Маълумот учун: “Артек” Кримнинг жанубий соҳиҳларида жойлашган бўлиб, собиқ Иттифоқдаги энг нуфузли ҳалқаро болалар оромгоҳи хисобланган. У ерда дам олиш ўша давр болалари учун энг катта рагбат эди. “Артекка йўлланма” бўлажак шоирнинг катта иотиг бўлса-да, у бу ҳақда мағтанишини ўзига эт билди. Чунки курсодашор орасида ўта камтари ва камтаги эди. Журналист деган касб эгасининг бир оз бўрттирироқ гапириши на-зарда тутилса, унинг бу фазилатлари файртабек кўринарди.

Биринчи курсда ҳали бир ой ўқиб ўқимай, Мирзачўлга пахта ҳашарига отландик. Борса келмас, деганлари ўша манзиллар бўлса керак. Чор-атроф паҳтазор. Аҳоли пунктлари кўринмайди. Улар жуда олисада. Даҳа ўтасида ёрдамчилар учун маҳсус барак кўрилган.

Барак деганлари отхонадек гап. Эшиги бор, дerazasi йўқ. Биринчи ва иккичи курс талабалари рус гурухлари ҳамда ўқитувчилар билан хисоблаганда, тахминан юздан ортиқ талаба бир том остига жойлашганмиз. Узун бинога жами тўрт қатор икки қаватли таҳтадан ётқок ясалган. Ана шу маҳсус ўринидка яшаганим.

Икки қаторига ўғил болалар, қолганига қизлар жойлашган. Оралиқ қанор матоси билан тўсилган. Қанор деганин коп тикиш учун мўлжалланган дагал мато. Ўша парда қиз ва ўғил болалар ётогини ахратиб турди.

Баъзи-баъзида ана шу парда чоклари сукилиб қолади. Бу атайлаб қилинадими ёки табии ҳолмиди, ақнимиз етмасди. Ҳар ҳолда, қизлар игна ип билан яна тикиб-чатиб кўйишарди. Ҳафагарчилик бўлмасди. Ахил-иноқ яшаганим.

Кун бўйи пахта терамиз. Белгиланган режани бажара олмаганларни кечкунур “штаб”га чакиришади. “Штаб” деганинми – дашном берадиган, ўқишидан ҳайдайман”, деб кўртилидаган ўқитувчilar хонаси. Бу ердаги дағдага ва дашномлар кун бўйи килган меҳнатингдан ҳам оғирроқ бўларди. Ҳолатга сиёсий тус бериларди. Хуллас, ўзингни ўдир, планин тўлди, деганларидек.

Лекин уша бефайз, бетарбат маскеннинг мақтавога лойик, файли жиҳатлari ҳам бўларди. Биз ёзозлайдиган “шоиртепа” деб номлаганимиз шулар жумласидандир. Ана шу

лан ана шу мусобақани ташкиллаштиридик. Мусобақа шартлари орасида пахтадаги ҳолатимизни акс этириувчи ҳажвий шеър ёзиш уйга вазифа сифатида белгиланганди. Курсобшизимиз, яъни оқсоқолимиз Ахмаджон Мелибоев бошчилигидаги ана шу тадбирга ярим тунгача шам ёки тайёрланганмиз.

Шам, ярим тун каби иборалар яна бир воқеани эсга содди. Ўша йили ёзувчи Ўлмас Умарбековнинг “Одам бўлиш кийин” номли асари китоб шаклида чоп этилганди. Кимдир Тошкентдан ана шу китобдан бир дона олиб келди. Навбат билан ўқиганимиз. Бир кунда тўрт талаба ўқиши керак. Сутканни соатдан бўлиб оғланнимиз. Менга кечаси соат 12дан эрталабки 6 гача муддат теккан. Мендан кейин эса Ахмаджон ўқиши лозим эди. Ёстиғиминг тепасида соат бешшади турни олиб, “бўл-бўл” килганини ҳали-ҳануз ёдимда. Мана буни китобга муҳаббат деса бўлади.

Энди тадбиррга қайтамиз. Рақиб жамоя вақиллари орасида иқтидорилари анчагина эди. Ҳозирда номлари маълум ва машҳур Ҳуршид Дўстмуҳаммад, Намоз Саъдуллаев, Ўрол

полат, деб изохлар эдик. Шеър шундай бошланар эди:

**Барак, сенга шеър битдим бу кун,
Қўёсингни топладим асло.
Атрофингда кезаркан куон,
Ҳаробликда эксансан танҳо.**

Шоир рақибларимиз сингари акт ўргатмади, ҳаётимизни бор бутунлигича кўрсатиб беришига итилди.

Ана шу тарза кундалик ҳаётимизнинг баёни бошланади. Рус гурухда ўқийдиган, ўши билаларни сисбатан каттароқ Колбин деган бешафат талаба бригадирлик қиларди. Унинг қулоқни қоматга келтиридаган миришаб хуштагидан ҳар тонг асабийлашиб ўғонардик:

**Мен Колбиннинг хуштаги билан
Ўйқусирап ўрнимдан турдим,
Ботинканини топладим ман,
Бошиганини маҳтага урдим.
Бошимдаги туррагим маним,
О, бешафат Барагим маним!**

Буларнинг барчаси бугунги авлодга чўпчакдек туюлса керак. Яратганга шукурлар бўлсинки, бугунги талаба пахта нима эканлигини деярли билмайди. Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг сайд-хароқатлари билан мамлакатимиз пахта қарамагидан холос бўлди. Пахтачилик кластер ва фермерларнинг иши эканлигига бугун ҳамма тушуниб етди. Бунинг учун Юртошибомизга миннатдорлик изҳор килиб, шукроналик туйўпулар билан яшамогимиз лозим.

Дарҳақиат, Ахмад Ҳўжанинг ҳар бир шеъри кимларидир хат. Унинг шеъларини ўқиган ҳар бир муҳлис бунга қатъий ишонч ҳосил қилиди. Шоирнинг турли йилларда чоп этилган “Юлдузлар сеҳри”, “Сабок”, “Биз иккى дунёмиз”, “Садоқат ҷашмаси”, “Сарбон ва карвон”, “Сайланма” каби китобларида бу каби шеълар — кимларидир ёзилган мактубларни жуда кўплаб учратиш мумкин. Уларнинг кўпчиларига айланди.

Ҳар қандай жамоага мослаша олиш, вазиятни холис баҳолаш,

“ҲАР БИР ШЕЪРИМ — КИМЛАРГАДИР ХАТ”

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист, таниқли шоир
Ахмаджон ТОШХЎЖАЕВни ёд этиб...

рамзий минбарда, яъни “шоиртепа”да кунда шеърхоник ёки бошқа маданий-маънавий тадбирлар ташкил қиласидар. Қорақалпоқ қизлари Гулчехра Раҳимова, Зубайдা Ишманова, паркентлик Шарифа Салимова, қасбий Икром Отамуродов, пайирилик Сайёра Жумакурова, бухорлиқ Шодмон Нурматов ва бошқалар бир-бирлари билан навбат талабиши, шеър ўқишилар эдилар. Уларнинг ҳар бирларининг ўз услуби, айтар сўзлари бор эди, албатт. Ўша даврларда энг кўп оғизи оғлан Ахмаджон Тошхўжаев бўлган десам, ишонаверинг.

Факат талабалар эмас, устоzlар ҳам шу минбарда кўтарилип турардилар. Биз биринчи марта жадид адабиёти вакиллари ҳақида, хусусан, Чўлпон ҳақида ана шу тегада ўзиттанмиз. Унинг шеъларидан завқланардик. Ўқитувчимиз Бойбўта Дўстқореа (Аллоҳ раҳмат килган бўлсун) майни, ярим синик овозда кунора Чўлпондан шеър ўқиди:

**Қорону кечада кўкка кўз тикиб,
Энг ёргу юлдудан сени сўрайим.
Ул юлдуз ўялиб, бошини букиб,
Айтадир: мен уни тушда кўрамен.
Тушимда кўрамен — шунчалар гузал
Биздан-да гўзалдир, ойдан-да гўзл!**

Ўша вақтларда “Топқирилар ва зуккоплар клуби”, яъни “КВН” деган баҳслашув роса оммалашган эди. Иккичи курс талабалари би-

Ўтаев, Муҳаммаджон Обидов, Раъно Зарипова кабилар биздан бир курс юқори ўқишган. Улар Гафур Гуломонинг “Сен етим эмассан” шеърга тақлид килиб, близларнинг устисиздан кулишгандаги бўлишиди, айни вақтда насиҳат ҳам килишган:

**Бел оғриқ нимадир, бизлардан сўра,
Ялангбош, қаламқош қизлардан сўра.**

Каттамиз Ахмаджон ака Мелибоев бу шартни бажарини Ахмаджон Тошхўжаевга топширганди. Ахмаджон одоб-ахлоқи, билимга чанқоқлиги, масъульигин чуқур ҳиси, тафаккур тарзи ва энг муҳими, қаламининг чархланнлиги билан бошқалардан ажralиб турарди. У ҳеч кимни ёрдамга чакирмади, бирордан маслаҳат сўрамади. Мусобақа шартининг бажарилишини сир тути:

У Абдулла Ориповнинг “Ўзбекистон” шеърига ўхшатма тайёрланади. “Барагим” деб мактубларни садоқатни кутилди. Ахмаджон Ташхўжаевга топширганди. Ахмаджон одоб-ахлоқи, билимга чанқоқлиги, масъульигин чуқур ҳиси, тафаккур тарзи ва энг муҳими, қаламининг чархланнлиги билан бошқалардан ажralиб турарди. Унинг шеъларидан ҳам, шеър ўқиши услугуда ҳам ўзига хослик бўларди. Шеъларидаги коғияларга, алоҳида яти этган фикрларига нафакат овоз билан, айни вақтда гавдасининг, кўлларининг ҳаракатлари билан ургу берарди. Унинг ўнг кўли елкаси билан шеър коғирияга мос равишда олди-орқага бориб келаверарди. Бу холат унга жуда ярашади. Буни музаллиф ўз ашъорининг ич-ичига кириб кетишидан да-

Шоир пахтадаги ҳаёт тарзимизни ана шу зайдла давом этираверади. Кўйган овқат та-новул қилганини ҳам, онасига ёзган хатларига жавоб олмагатни ҳам, кунора кечки штабда изза бўлаётганини ҳам сатира остига олинади. Лекин ҳар бир ёмонликнинг яхши томони ҳам бўлади. Барагимиз ҳам бундан мустасно эмасди:

**...Унда яшар мен севган дилдор.
Келар қизлар томон қарагим маним,
Қўзимга зиё бер, Барагим маним!**

Ҳар бир олтиликдан кейин ҳайқирик, олишлар инграб турарди. Шу куни голибликни қўлга киритиши мизда мазкур шеърнинг ўрни катта бўлди. Бу Ахмаджон Тошхўжаевга катта хурмат, ётибор олиб келди ва мазкур ётироф умрининг охирiga уни тарк этмади.

Ўша йили пахтада 100 кундан ошик бўлганимиз. Декабрнинг 27-санасида пахтазордан қайтанимиз. Совуқ, кор. Далада пахта қолмаган. Исиниш учун далада гулхан ёкамис десак, куруқ ўзапол топилмайди. Норозилик кайфиятини изҳор килишга чўчиғанимиз. Ахир пахта иктиодигина эмас, сиёсат ҳам эди. Ана шундай кийинчиликда “пахта сиёсати учун” далада соvuқ қотиб яшаганимиз. Чунки бизнинг ёшиимида идорасида ишлаган вақтларида ҳам, Ўзбекистон Ахборот агентлигидаги раҳбарлик лавозимларида фаoliyati оюритган паллаларда ҳам бир зум ижоддан тўхтамади. У намунали ҳаёт ва ижади ўйланиб босиб ўтди.

Ахмаджон ўз касбига нисбатан ҳамиша садоқат намуналарини кўрсатиб яшади. Ҳатто университеттеги тутагтанидан сўнг иккى йил зоти билди сатида ҳарбий ҳаётимизни ўтаган йилларидан ҳам, таҳририятларда меҳнат қилган кезларида ҳам, мамлакатимизнинг энг нуфузли идорасида ишлаган вақтларида ҳам, Ўзбекистон Ахборот агентлигидаги раҳбарлик лавозимларида фаoliyati оюритган паллаларда ҳам бир зум ижоддан тўхтамади. У намунали ҳаёт ва ижади ўйланиб босиб ўтди.

Рахматилла ШЕРАЛИЕВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган
хизмат кўрсатган
хизмат кўрсатган

ЗЕЛЕНСКИЙ ДОНАЛД ТРАМПДАН КЕЧИРИМ СҮРАДИМИ?

АҚШ президентининг маҳсус вакиши Стив Уитикофф Украина президенти Владимир Зеленский Трампга ўйллаган мактубида узр сўргани тўғрисида “Fox News” телеканали орқали чиқишида сўзлади.

“Зеленский президент Трампга мактуб ўйлаб, Овал кабинетдаги воеа учун узр сўради. Менимча, Бу муҳим қадар ва бу борада жамоаларимиз, украиналиклар ва европаликлар ўтасида кўплаб учрашувлар бўлиб ўтади”, – деди Стив Уитико

УРГАНЧ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ ЖАМОАСИ

UrDU

Юртдошларимизни Рамазон
ойининг ушбу шукуҳли кунларида
кириб келаётган гўзаллик ва
нафосат айёми –
Наврӯзи олам
билин самимий қутлайди!
Хонадонларингизга байрам
нафаси билан зиё нурлари ҳам
кириб борсин!

ВОҚЕЙ

УЧ ЎТИНЧИМ

Аллоҳ дард бераман деса, ўзини ўта сөғлом санаб юрган валломатига ҳам беради. Етмишдан ошиб, кузнинг ўртасига келганда, кутилмагандар, аслида, салом бермай кириладиган "мақон"га бир кечакундуза эллик марталаб салом берадиган бўлиб қолдим, десанги.

Ўша кунлари юкори идоралар назоратида бўлган "Маърифат улашиб" лойиҳаси бўйича тўрт кун тўртта олий таълим мусассасига бориш, эрталабдан кечгача учрашувлар ўтказиш керак. Боришининг ҳам иложи йўқ, бормасликинг ҳам. Яна бир кунлик иккى жуфтлик дарсими факултетда бирга ишлайдиган ёстиқдошимдан илтимос килдим. Бошқа кафедранинг аъзоси бўлгани учун ўзим оғриниб, очни, ноиложлиқдан зўрга рози бўлди.

Уч кун уч университетга бордим. Бўлгани бўлди, ўзим.

Учинчи куни суюк нарсалар камроқ иске мөлчидан қилишини ўйлаб, нонуштага тухум кайнаттиридим. Тухумни арчишиб, унинг семизроқ тарафидаги чой қошиқдайнина келадиган бушлик нимагадир қаттиқ диккатимни тортид. Ичимда ўйлаб бошладидим: "Ўзи-ку, товук курурда ақл-пакл ўйдек. Гўнг титгани-титган! Шунинг учун халқда эси пастроқ қишиларга нисбатан "товук мия" деган тавки лаънат ҳам ишлатилини. Бундан ташари, товукнинг тухумни етиладиган ерида бундай тоза киспород қайдан пайдо бўлди экан? Ахир товук уни жўжака жон кирганидан кейин бир неча кун тоза хаводдан нафас олиши учун маҳсус қолдиради-да.

Хўш, товук шу буюкдан-буюк оқилонали билан режалаштирилган ишни ўзинча қила оладими?!

Энди ҳам Худонинг яратувчилигига қоийил қолмай кўринг-чи!..

Шуларни ўйлай-ўйлай, учта тухумни арчиб, пақкос тушириша ҳам улгурбим, денг.

Кейин кўнгил бирдан илтижога ўтди-ку: "Э Яратган Этам! Шунчалар Қодир кучсан! Каминани ўшлар ҳузурига мъарузалар қилиш, ўзи икоди намуналаридан ўқиб бўш учун юбораётининг мингдан-минг розиман. Лекин давра айни қизиган маҳал ректорга телефонимни кўрсатиб, гўё ўта муҳум жойдан кўнгироқ бўлаётгандай қилиб, аслида... ўша жойга юргутирганинг нимаси? Тадбирлардаги шерклиарим бўлмиш Узбекистонда хизмат кўрсанадан журналистар Абдуразоқ Обурбай билан Салим Ашурдан-хеч нарсани яширишнинг иложи бўлмай ҳам

кўпди. Шундай кунда каминани дардга мубтало килмасан, касал юборгани экансан, бу маънавий тадбирни бошқа кунга қолдирсан бўлмайдими?

Ахир Сенга бу нима деган гап? Кўлиндан келади-ку!

Яна дарсими бирор

ўтиши ҳам ёкмаяпти..." — деб ўтиндим ичимда.

Хоҳ ишонинг хоҳ ишонинг, Вазирлар Маҳкамасининг кўрсатмасига кўра, Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлигининг топшириғига биноан болаларимниң онасига факулетдеги деканинг хотин-қизлар масалалари бўйича маслаҳатчиси сифатида юқоридан тала-балар ўткасада иншолар танлови ўтказиш топширилибди-ку. У дарсимга менинг ўрнинг эмас, амалда ўзининг вазифасини бажарши учун кирди.

Бу иш хамирдан қыл суғургандек силлик-қина кечгани, бир илтижомни инобатга олгани учун Аллоҳ таолога мингларча шукрлар килдим.

Кечга бориб, ахволим ёмон оғирлашди. Тўртнички куни мўлжаллалнган олий таълим масканига боромаслигига кўзим ҳам етди. Шу маҳал режадаги Янги аср университетининг масъул ҳодими кўнгироқ қилиб, эртанги тадбиримиз бошқа кунга қолдирилганини айтиб турибди-да.

Э Қодир Этам!!! Бир озис банданда шунчалар мөрхбионмисан?! Ахир иккинчи ўтиндим ҳам инобатга олинибди-да.

Эртаси куни Шоҳрухбек ўғлимиси каминани полиграфикага элтиди. Нонушта қипмай борилган, албатта. Таҳлиллар топшириб, шифокорга кўрингунча пешинга яқинлашиб ҳам қолди. Яна дўхтир бақувват бақувват оққатлар иштөмъол килиши буорди.

Тошкент — кўп катта шахар. Гапимга кирсангиз, тўғри келган емакхонадан коринни тўйғазиб кетаверманг. Кўп пушаймонлар ейис. Лагмонга борадиган бўлди. Лагмоннинг энг зўри қаерда тайёрланади? Билмаснинг ва яна реклама деб хисобламасангиз, сирни ошкор қила колай: бутун Тошкент бўйича лагмоннинг энг зўрини шахар катта ҳалқа йўлининг "Локомотив" маданияти ва истироҳат боғи рўпаратасидан Қирайга борадиган кўча-

нинг бошроғидаги "Эскижӯва" ўйғур миллий таомлари" кафесидан иске мөлчидан қилинг. У ерда Шаҳобиддин ака башчилигидаги устадан-уста лагмончилар ишлайди.

Ота-үгли иштаҳа билан лагмон ёғимиз-у, кўнгил кургур ўйдагиларга кашал бўлди-ку.

— Олиб кетишига учта алоҳида-апоҳида лагмон буюрасиз, — дедим ўғилга.

Бир келинимизнинг ота-оналар кўшини маҳаллла туршиди. Бахтиёр қудамнинг энг яхши кўрган таомлари — лагмон. У кишига ҳам кўнгил қургур кашал бўлса, денг:

— Бу ерга бир Бахтиёр қудани ҳам олиб келишим керак экан-да, — дедим ўғилга.

Үйга ҳам етдик. Олиб келинган лагмонлар иситила бошлади. Шу лайт Бахтиёр қудам касал кўриш кириб келиб қолсалар...

Аллоҳ таоло кўнглимдан ўтган учинчи илтижомни ҳам бажо айлади!

"Сўранг, бераман!" — деган ери бор-да.

Бу тасодифи ёки конуният?

Билган ундоқ дейди, билмаган бундок...

Бу ёғи энди ҳар кимнинг иймонига боғлики.

Султонмурод ОЛИМ,
Ўзбекистон Журналистлар
уюшмаси аъзоси.

Бахтиимиз куйлашса эрка булбулар

ЎЙЛАБ КЎРИНГ

БОЛАЖОНЛАРГА ҚАНДАЙ МУЛЬТФИЛЬМЛАР ҚЎЙИЛМОҚДА?

Болалик — ҳаётнинг энг ширин даври. Уни ҳамма турличи бошдан кечиради. Ёшлидан ҳамманинг ўзи ёқтирган китоби, эртаги, таоми ва шу қаторда ўзи севган мультфильм бўлади. Мен "Симба"ни жуда мириқиб томоша қиласардим.

Ҳозир ҳам мабодо телевизор экранларида ўша мультфильм кўриниб колса, кизим ва ўғлим билан қўшилишиб кўрамиз. Ўндаги воқеалар жуда қизиқарли ишланган. Кейин "Том ва Жерри", "Денгиз итлари", "Қундуз амакининг эртаклари"ни кўрадик. Менимча, айни вақтда ҳам булар ўз мухлисларига эга. Аммо ҳозир булар негадир теледастурларга киритилмайти. Эндиликда уларнинг ўрнини тез-тез экранларга узатиладиган "Маша ва Маймок" эгаллади. Кичик ўшдаги болалининг тинчлантириш учун ота-оналар ёки телевизорда айнан шу мультфильмни кўйиб берисмоқда. Эътибор берганимисиз, бош қархмон қизчанинг хатти-ҳараратларни, килиқларни бир қарашда болалининг бир шўхлигидек тўйисда-да, у болжонларга қандай таъсир кўрсатмоқда? Назаримда, бу мультфильм болаларни кайсаликка ўргатиб, харҳаша орқали шу заҳоти фикрини ўткашига ундаидигандек. Руҳиятига ҳам салбий таъсир кўрсатиб, жиззакилик, жаҳрдорлик иллатларни сингираётгандек.

Шу сабаб мультфильм танлашда эътиборлироқ бўлган маъқул. Унинг ўрнига "Бек ва Лола"ни тавсия қилиш менимча маъқулроқ. Ҳозирда кўп сонли

бия беришга ва одоб-ахлоқ қоидаларини ўргатишга қартилган. Ҳозирда мультфильмнинг "Эрталабки бадантарбия", "Шаклларни ўрганамиз", "Бекинимоч" каби қисмларини томоша қилган жаҳжи болаларнимидан яна кўрсам деган иштиёқ ўйғонмоқда.

Шу кунларда ушбу мультфильм мактабчача таълим мусассасидан ҳам тарғиб килинимоқда. Мурғак қалбларга тез таъсир қиладиган ҳаракатларни улар Бек ва Лола билан биргалиқда бажаришмоқда.

"Дастёлрар" қисмими бир кўринг-а, сиз ҳам ёқтириб қоласиз. Бунда Бек ва Лоланинг ота-оналарга ўйтуннишни "Эрталабки бадантарбия", "Шаклларни ўрганамиз", "Бекинимоч" каби қисмларини томоша қилган жаҳжи болаларнимидан яна кўрсам деган иштиёқ ўйғанланган.

Таклифим: "Бек ва Лола" каби лойиҳалар янада кўпайтирилса, телевизионда орқали мамлакатимизнинг барча болалонларига намойиш этилса, шунда келажак аспад этаглари зуко, доно, меҳрибон бўлиб улғайшлари шубҳасиз.

Беубор болаларга энг яхши нарсаларни илинилайлик. Болаларнинг болалигини асралайлик!

Муҳаммадсоник ТЎРАЕВ

ЁШЛАР ИЖОДИ

ОҚ ЙЎЛ, ЙЎЛОВЧИ!

Биз Шербек билан деярли овулдошмиз. У бизнинг қишилодан тепароқда — Ургут тоғлари бағридан Самарқанд миёноралари томон куз отиб турган Зинак деган қадимига кўрғонда туғилиб, катта бўлган. Гарчанд ҳамсоғ эсак-да, мен уни анча кеч танидим. Танишимга, мамлакатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёевнинг Самарқанд шаҳридаги 59-кўзи ожиз болалар учун ихтисослаштирилган давлат таълими мусассасига килган ташрифлари сабаб бўлди. Ташриф ҷоғида Президентимиз Шербек билан учрашдилар, унинг сўзларини, шеърларини дикъат билан тингладилар. Бу воқеаларни телевизорда кўрганимдан сўнг Шербекни топдим. Роппа-роса тўрт ийл бўлди бу воқеага. Шербек шу орада мактаб-интернатни тамомлаб, Президент тавсияси билан Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабийтиуниверситетига қабул килинди. Ҳозир 3-босқич талабаси. Аъло баҳоларда ўкиш, турли конкурсларда фаол иштирик этиш, жумладан, она тили ва адабийёт фанлари олимпиадаси республика босқичи голиби бўлиши баробарида ҳамшиша шеърият билан, шеърий туйтулар оғушида яшади. Тинмай машқ килди, изланди ва изланяпти.

Таъқидлаганимдек, Шербек ҳали талаба: ўкиш, тириклий, қисмат елкасига юклаган оғир синов, бунинг устига ижод...

Шеърлари пишиқ, пухта. У шунчаки кўлига қалам оладиганлар таъфасидан эмас. Бэззи сатларни сизмай ўз-ўзидан қалбинизга ўрнашиб қолганини сезмай қоласиз. Бу нима? Албатта, унинг маҳорати, иқтидоридан далолат. Мана, бир мисол: она-сига битган "Болалигим" номли шеърида у соғинчни шундай ифодалайди:

Мен чўмилган ариқда ҳали
Баданимнинг иси бор эди.

Бу — шоирона ифода, ижодкорга хос талқиннинг суврати эмасми?..

Унса изизмизда алвон лолалар,
Қушалар иккимизга тутсалар бода... —
дека орзу қилиди номаълум севгилисига багишиланган бир шеърида у.

Унинг "Капалагим" шеъри жуда гўзал, айниқса, хуносаси: Шоир бўлмай кетай, бу не кўргулик, Шеърим битагунача битубид умрине. Накадар шарапли яшаб ўтполдинг, Ох, шеърга айтаниб кетубид умрине.

Шербек оламини хиссият, қалб кузи билан кўради ва шоирона тасвирлашга, ифодалашга уринади. Ён-атрофдаги воқеа-ҳодисалар, юз бераётган энг oddий ҳолатлардан ҳам ўзига хос шеърий-фалсафий хуносасар чиқара олади.

Бу — ҳар бир ижодкор учун жуда муҳим. Шербек ИСМОИЛОВ — бор машақатларни бўйнига олиб, катта мақсадларни кўзлаб ўйла шиғарниб ўтпайди.

Мен унга бу ўйда сабр-бардош, омад ва муваффақиятлар тилайман.

Абдуласад КЎЧИМОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мурабибаси,
Ўзбекистон Ёзувчilar училиси аъзоси,
Олий Мажлис Сенати аъзоси.

БОЛАЛИГИМ

Бунча эрта ўйқубди сизни,
Шошибди-да, аттаг, кексалик.
Сочингизда болалигимдан
Оқлар қолган бўлиб эсдади.

Ҳар томонга югурдим-елдим,
Неки бўлса, дедим пешона.
Дунёсига дунё сиғмаган,
Ёшлигимни соғиндим, она.

Бугун қишлоқ йўллари равон,
Лек хаётда ўйл толмок мушкул.
Гоҳ насиya одамгарчи

ТЕРАН ИЛДИЗЛАР

Нотаниш рақамдан кўнгирок бўлди.
— Ассалому алейкум!
— Ва алайкум ассалом! Лаббай, эшитаман.

— Мен мингбулоқлик мухлисингиз Эргашали Мусаев бўлмаман. "Hurriyat" газетасида "Задарёда оқкан қиз" мақолангизни ўқиб, жудаям таъсирилдим. Ўн икки ёшлигимда раҳматли онам ҳам Задарёда оқиб кетиб оламдан ўтган эди. Шу дарёнинг номини эшитсан, бечора онамга эсими тушаворади. Дил ярам янгилини кетади. Да-рёда оқиб кетаётган қизни кутариб қолган Ахрорбек Ортиқовдай мард инсонга куллук қиласман, ота-онасига раҳмат! Ука, бизнинг Жумашу тономларга йўлингиз тушса, илтимос, бир кўришийлик. Газетагизга мақола ёзиш учун қизиқ ва фаройиб тақдиринга эгаман...

— Газетамизга эътиборингиз учун раҳмат, Худо коҳласа, албатта, кўришамиз...

Жумашу юнуси шахар кўринишидаги аҳоли яшайдиган жойлардан бирни экан. Журналист ҳамсашиб ёрдамида Эргашали Мусаев билан соғломлаштириш масканида учрашдик. Оппоқ соч-соқолни, юзидан нур ёғилиб турган, миллий дўйпидаги янада савлатни кўринган. Эргашали ака менинг тасаввуримдан ҳам кўра очик кўнгилли инсон экан. Нимагадир бу сафар журналистик одатимиз зид равишда онамизни ёншини сўрашдан сұхбатни бошладим.

— Бу йил етмиш еттига кирдим.

— Ие, иккита етти денг, хавасим келиб туриди, мешаллоҳ, анча ёш кўринасан экансиз.

Унинг самимиги сабаби ёки ички бир түгуми, билмадим-у, узимни Эргашали ака билан узоқ ўйлардан бери қадронтарлардек хис кила бошладим. У билан ҳазил-мутобайба киғим келди.

— Янга битта бўлса керак-да, ҳечам ўзингизни олдирибасиз, кариликка енгилмабасиз, — дедим нариги каравотда ўтирган онахонга ишора килиб.

— Тўғри топдингиз, Насиба янганиз битта, — деди у мийигизда кубиб. — Онамдан эрта жудо бўлганим учун бувим раҳматлини "етим қўзим" деб бошимни силяб: "Илоҳо, яхши келин учрасин", деб дуо қиласарди. Мана, турмуш курганимизга эллик бир йил бўлгиди. Кўшганимиз билан юша қариб юрибимиз. Икковимиз тўрти қиз, уч ўғилни оқ ювиб, оқ тараф, тарбиялаб, ўқитдик, ёлга қўшдик. Элнинг хизматини килишмокда, элдан дуо олишишмокда. Уларнинг ортидан раҳматлар эшитиб, ўзимиз ҳам азизмўтабар бўлиб юрибимиз. Йиғимга оптика невараваризи атрофимизда парвона, бир-бира-дан ширин ўн битта чеварамизни эркалатиб тўймаймиз. Бу кунларга етиш осон бўлмаган. Эҳхе, биз чеккан азобларнинг чеки йўк.

Эргашали аканинг кўзларида билинар-би-

линмас нам кўргандай бўлди.

— Шу жойда авваллари қишлоқ қасалхонаси бўлган, — деб ғамғин ҳикоясини бошлади Эргашали ака. — Онамнинг мазаси бўлмай, қасалхонага ётқизилган эди. У пайтлари хатто қасалхоналарда ҳам ичимлик суви бўлмаган. Ариклардан ичилган. Юз-қўллар ҳам ариқ-дарёлар бўйida ювиларди. Ҳамма қатори Ҳолинисо онам ҳам қасал ҳолида қирғодка юз-қўлини ювомоқи бўлганда, оёғи сирганиб, каналга тушиб оқиб кетади. Ёш бошимизга оғир мусибат тушиб, онамиздан айрилб, отанинг кўзига қараб қолгандик. Она қадрими онасидан эрта қолгандар билди. Назарали отам раҳматлини близларни онамиз йўқлигини билдиримай тарбиялади, ўқиди...

Орамизга бир мuddат жимлик чўқди. Насиба янга чой қўйиб узатди.

— Болаплини орзуларнинг қандай бўлган эди, шу ҳақда ҳам гапириб берсангиз, — деб Эргашали акадан сўрадим, сұхбатимизни енгилроқ мавзуга буриб.

— Адабиёт фанини яхши кўрардим. Болаплидан кўп китоб ва газеталарни ўқиганим учун журналист бўлишини орзу қилганим, — деб у ҳикоя қила бошлади. — 1967 йили маҳабти битираётганимда синф раҳбаримиз Абдулазиз Норқўзиев домла: "Қайси ўқишига борасан?" деб сўраб қолди. "Журналист бўлмоқчиман", дедим. "Журналистик ҳам яхши, аммо кишогимизда бирорта дўйтири йўк, дўйтириликка ўқигин, савобли касб", деб Раҳматали Абдулазиз музаллимимиз физика фанидан дарс берарди, ақлни ва мени ўғлидек кўрадиган мөхрибон инсон эди. Ҳечам гапини икки қилмагандим. Унинг айтганини қилиб, Андикон давлат медицина институтига ўқишига кирдим.

Институтда аълого ўқидим. Домлапаримиз: "Зеҳнни йигитсан, қобилиятини яхши, институтда қолиб, илм қилгин, олим бўласан?", дейиши. Ҳатто андиконник бой-бадавлат кишилардан бирни мени маъқул кўрган, шекилли, "Институтда қолсангиз, ёғлис қизим бор, шуни бераман", деган таклифи ҳам айтди.

Иложим йўқлигини айтдим.
— Андиконда қолсангиз, ҳамма шароитини қилиб бераман. Катта олим бўласиз. Нега хоҳамаяксиз? — деб сўрабди у. "Раҳмат сизга! Аммо қола олмайман, кекса отам бор, унинг қарашни юнуси оқиб юрибимиз. Йиғимга оптика невараваризи атрофимизда парвона, бир-бира-дан ширин ўн битта чеварамизни эркалатиб тўймаймиз. Бу кунларга етиш осон бўлмаган. Эҳхе, биз чеккан азобларнинг чеки йўк.

Эргашали аканинг кўзларида билинар-би-

зоз километр узоқка бера олмайман-да. Баҳтли бўлинг, болам", деб дуо берганди.

Наманганга кайтаним яхши бўлган экан. Баҳтимни шу жойдан топдим. Тақдир пешонгамга Насибажонни ёзган экан, Аллоҳа шукур.

— Кеча сумалак қилгандик, жуда мазаличиқи, — деб Насиба янга піләдаги сумалакка ишора қилиди. — Ҳар ийли баҳорда яқин бир-иикки марта сумалак тайёрлайман. Дам олувчилагарда ҳам таркетамиз. Илик узилиди пайти соглиқи фойдай катта.

— Ўқишини битириб, қасалхонада иш бошладим, — деб ҳикоясини давом этириди Эргашали ака. — Саксон ёшида отамни машина уриб кетди. Уни кўргани қасалхонага борсам, Ҳошим ака деган нотаниш киши билан битта палатада ётган экан. Ҳошим ака отамнинг ахволини қўриб: "Тезроқ уйланнинг", деб қолди. Қўлимиз юпқалигини отамдан эшиттан, шекилли, "Қарз бериб тураман, уйланволасан", деб жиддий гапириди.

Ҳакиқатан, Ҳошим ака икки минг сўм бериб турди. Туй қилиб олдик, ўйландим. Бир йил ишлаб, қарздан ҳам кутупдим.

Отам бирорнинг ҳақидан кўрқадиган киши эди. Бизлар доим: "Бирорнинг ҳақини эманглар", деб тайинларди. 1979 йилги бир воқеа ҳечам ёдидман чикмайди. Отам бозордан кийим-кечак, калиши сотиб олган экан. Ўяга келгач, ёнидаги пулни санаса, 50 тийин кўп экан. "Демак, сотувчига кам берибман", деб ўн чакримча узоқлигадаги бозорга бориб, эллик тайиннинг бербери келгандик. "Ўзганинг ҳақиқасиб қимайди", дегани кулогимда қолган...

— Оталаримиз шундай ҳалоп инсонлар бўлишган, Аллоҳдан кўрқишиган, — дейман. — Бирорнинг дилини оғртаслис, қийлангларга беминнат ёрдам бериш, тили билан дилини бир тутиш каби инсонниң фазилатлари биз зуриётларига ибрат мактаби бўлган.

— Дунё турмушидаги ғам-қайгуни эр-хотин бирга тортишар экан, — деди Эргашали ака. — Баш фарзандини қиз бўлди. "Қиз — барака" деб севинди. Иккисини ҳам тифуғиди. Шу тариқа қизларимиз тўртта бўлди. Аммо ташвиш кутилмагандага келди. Бир минг тўккис юз саксонинчи ийли қайғуга ботиб қолдик. Оёқбелим оғриғидан жоним чикib кетай дерди. Азоб... азоб эди. Инсоннинг бардоши метиндай бўларкан. Андикондаги клиниканинг машҳур врачларни ҳам орқа мия ракининг сўнгига босқичига келган, узги билан икки ой яшаса керак, деб мени қасалхонага кабул қилишмади. Ўлиб қолсан, бечора хотиним тўртта қиз билан қанайдай, кўёв қилиш ниятида эдим. Ёлғиз қизимни

масди. Давоси йўқ дардга чалинган беморнинг руҳий ҳолатини шу касалга учраганлар хисқила олади, холос.

Одамлардан хитойлик докторига билан даволаёттани ҳақидаги хабарни эшишиб, чикмаган жондан умид қилиб Фарғонага бордим. Анча илгари бир гурӯҳ хитойлик шифкорларпур Ўрта Осиёга келиб, шифкононларда иннераперия усули билан даволаш ишларини йўлга кўйишган экан. Шундай мутахассислардан бирни Сун Сун Мун деган шифкор Фарғонага қолиб кетган экан. Бир-иикки марта мулаҳажа оғлача, оғриклиар сусайиб, ахволим яхшилана бошлади. Тибиб илмими яхши биладиган врач бўлганин боисми, яна билмади, менга меҳри тушиб қолди. У билан тезда инноциашиб кетдик, ўзига ёрдамчи қилиб олди. Уч ойда шифо топдим, иннераперия усулида даволаш сирларини ҳам ўргандим.

Аллоҳ сақлайман деса, бало йўқ, сақламаса даво йўқ, деганидек, ўзи сақлайди. Пок парвардигор йўйрий хазинасидан Сун Сун Мун деган ажойиб устозни тортиқ қилганига беадад шукур. Шундай кўли ёнгил устоздан даволаш сирларини ўрганин, уни тажрибада кўллаш орқасидан кенг насибадор бўлдим. Касб-коримиз давом этирадиган ўғилларни берди. Ўглим Улугбек ва Умиджонлар — бугун беморлар ишончини қозониб, эл-улус дуосини олишмоқда.

— Куръон нури билан кўнгиллар очилади, инсонларнинг иккى динуда баҳти-саодати бўлишилар учун Куръонни карим кифоидр, — деди у. — Асли ижодор бўлиш оруслари билан балогатга етганим. "Ислом нури", "Шифониф" газеталари, "Хидоят" журналига доимо обуна бўлиб ўқийман. Шу йилдан "Hurriyat" газетасини ҳам ўқиб боряпман. Сўз гавхарига харидоримиз. Китобга маҳкамо ёпишиб ўқийдиган кишишман. Шеър ёзиб тураман. "Ҳали кўп яшаймиз" деган номдаги китобим чиқкан.

Насиба янгага назар ташласам, у турмуш ўтргони башкача бер мөхр билан тинглаб ўтирибди. Назаримда, улар худди оптин узукка ёкот кўйгандек.

Шу пайтда: "Ассалому алейкум!", деб хонага кириб қолган болжоннинг саломига алиқ опдим-да, исимни сўрадим.

— Исимм Алинуру.

— Жуда чироили исан экан, менинг ўғлимнинг оти Дилнур. Ёшингиз нечада?

— Саксида.

— Катта бўлсанг ким бўласан? Журналист амакингда айтчи, — деди бувиси.

— Шифкор бўлмади!

Яна бир набира салом билан кириб келди. Ислим Зиёда экан. У шифкор-психолог бўлмоқчи. Иккоти ҳам факат бешга ўқишишар экан. Бахтиёр болажонлар иқболига кўз тегмасин!

Мингбулоқлик кекса журналист дустимиз Қосим ака Акбаровнинг айтишича, Мусаевлар оиласининг ахиллигига ҳамма ҳавас қилади. Қариндош-уруглар билан алоқаларни узмаган кишишларнинг ризи мўл, умри узоқ бўлади, деб бекиз айтмалаган.

— Ёши саксонга яқинлашиб қолган ҳаракмонларимга яхши ниятлар айтиб руҳлантириб юрадигандан одатим бор, — деб турган чоғимда, ўзли Умиджон: "Камчилликлар йўқми?" деб кириб қолди.

— Адимларни йўғ-у, бир хизмат бор, — дедим унга. — Дадангиз Эргашали ака саксон уч ўшу тўрт ойга кирганида ҳам минг ой бўлади. Машоҳихларнинг айтишича, инсон минг ой яшаса, худди онадан янги туғилган чақалоқдек бегуриб бўлишаркан. Ўшанда ўртукларини чакриб дастурхон ёзасиз!

— Албатта, Аллоҳ ўша кунга етказин, сизни ҳам тақлиф қиламан, — деди у.

Эргашали хожи ота дуо қилиди, биз ҳам қўл очиб "омин" дедик!

Шоир ёзгандидек:
**Отасидан дуо олган кам бўлмагай,
Эл ичинда олтин боши ҳам бўлмагай!**

Дилмуорд ҚИРГИЗБОЕВ,
Ўзбекистон Журналислар
уюмаси аъзоси.

БУ СИРЛИ ОЛАМ**Афсоналар мамлакатини биласизми?**

кўз-кўз қилишни аҳмокона одат деб хисоблашиди. Бу ўртда деярли жиностини ҳам йўк. Шу боис одамлар уйларининг эшикларини кулфлашмайди.

Давлат камоҳонасида бор-йўзи етти нафар жиностичи ўтириди.

Улар ҳам "эъзода", ресторондан озиқ-овқат етказиб берилади.

Мамлакат ахолиси ўтиз мингдан сал ортиқору, холос